

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: E. N.,
bytem .....

zastoupena M. Ž.
obecnou zmocněnkyní
t. č. bytem .....

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 4. 2017, č. j. 385 414 067/315-LO

takto:

- I. Žaloba s e z a m í t á.
- II. Žádný z účastníků n e m á p r á v o na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 22. 6. 2017 podanou ke Krajskému soudu Ústí nad Labem žalobkyně brojila mj. proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 4. 2017, č. j. 385 414 067/315-LO (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo o rozhodnuto o námitkách proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 3. 2017, č.j. R-8. 3. 2017-422/395 505 080 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) tak, že se doplňuje o výrok, že doplatek náleží podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) ode dne 11. 1. 2012. Ve zbytku bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.
2. Prvostupňovým rozhodnutím bylo rozhodnuto o tom, že se podle § 6 bodu 1 zákona č. 108/2009 Sb. příplatek ke starobnímu důchodu přiznaný podle § 2 odst. 4 zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů (dále jen „zákon č. 357/2005 Sb.“) podle § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 357/2005 Sb. ode dne 20. 7. 2009 o 2400 Kč na 2650 Kč měsíčně. Dále bylo rozhodnuto o valorizacích tohoto příplatku v obdobích let 2011 až 2017 vždy o zvýšení příplatku k 1. 1. příslušného kalendářního roku.
3. Krajský soud v Ústí nad Labem postoupil věc usnesením ze dne 31. 7. 2017, č.j. 78 Ad 23/2017 – 7 postoupil věc Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) jako soudu místně příslušnému k projednání a rozhodnutí věci.

II. Napadené rozhodnutí

4. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná shrnula obsah námitek žalobkyně a skutečnosti zjištěné ze správního spisu. Konstatovala, že žalobkyni byl přiznan rozhodnutím ze dne 9. 3. 2006 příplatek k plnému invalidnímu důchodu ve výši 200 Kč měsíčně po jejím otci panu F. R., nar. ...., který zemřel dne ... Dne 9. 1. 2017 uplatnila žalobkyně žádost u Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) v Děčíně o zvýšení příplatku k důchodu podle zákona č. 108/2009 Sb. z toho důvodu, že její otec zemřel při odbojové činnosti.
5. Žalovaná dále odkázala na relevantní právní úpravu, především ustanovení § 2 odst. 2, 4 zákona č. 357/2005 Sb. Zákonem č. 108/2009 Sb. s účinností ode dne 1. 7. 2009 byl do § 2 zákona č. 257/2005 Sb. vložen odstavec 5, podle něhož výše příplatku k důchodu po osobách, které padly, byly popraveny či zemřely ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním táboře či internačním táboře anebo byly násilně usmrceny v souvislosti se zatýkáním, činí součet částky odvozené od délky odbojové činnosti zemřelé osoby a zákonem stanovené částky. Ustanovení § 6 bodu 1 zákona č. 108/2009 Sb. se příplatek zvyšuje podle § 2 odst. 5 zákona č. 357/2005 Sb., na základě písemné žádosti od splátky důchodu, k němuž tento příplatek náleží, splatné v kalendářním měsíci, v němž tento zákon nabývá účinnosti.
6. Žalovaná konstatovala, že žalobkyně požádala o předmětné zvýšení příplatku teprve podáním ze dne 11. 1. 2017. V této skutečnosti nelze spatřovat nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení, neboť uplatnění žádosti je závislá pouze na jednání konkrétního pojištěnce.

7. Proto žalovaná dále k námitkám žalobkyně uvedla, že platí zásada „neznalost práva neomlouvá.“ V souladu s tímto principem dovodila, že není možno předpokládat automatické zasílání všech informací poživatelům důchodových dávek. Přitom však ona i další orgány sociálního zabezpečení poskytují poradenství, a to jak v klientských centrech, tak i na webových stránkách.
8. Ke změně výroku prvostupňového rozhodnutí žalovaná uvedla, že rozsah doplatku k příplatku k důchodu byl uveden pouze v odůvodnění napadeného rozhodnutí, žalovaná změnila toto rozhodnutí tak, jak je uvedeno ve výroku.
9. V závěru žalovaná uvedla, že žádost žalobkyně o odstranění tvrdosti zákona bude předmětem následného samostatného řízení.

II. Žaloba

10. V žalobě a jejím doplnění ze dne 22. 8. 2017 žalobkyně uvedla, že se nemůže smířit s tím, že si měla požádat o zvýšení příplatku k důchodu. Sice rozumí tomu, že o přiznání příplatku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. bylo nutno požádat, přičemž příplatek je valorizován s důchodem.
11. Co už ale žalobkyně nechápe, je povinnost požádat o přiznání zvýšení příplatku k důchodu na základě zákona č. 108/2009 Sb. došlo od července 2009 ke zvýšení příplatku o 2400 Kč. Žalobkyně poukázala na to, že ke zvyšování příspěvku běžně dochází valorizací. Poživatele příspěvku k podání žádosti nikdo nevyzval, ačkoliv žalované muselo být jasné, koho se to týká, neboť těchto osob nebude tolik.
12. Žalobkyně uvedla, že podala žádost o zvýšení příplatku na základě sdělení v televizním pořadu Pošta pro Tebe ze dne 4. 1. 2017. Byla však překvapena tím, že jí byl příplatek přiznán zpětně pouze za 5 let podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) ZDP, a dovozuje, že toto ustanovení se možná nemělo vůbec aplikovat.
13. Podle jejího názoru jí tedy zbývá doplatit dva a půl roku (tzn. 30 měsíců), přičemž celkovou výši příplatku i s valorizací neumí vypočítat.
14. Poukázala rovněž na nesrovnalosti s žádostí o odstranění tvrdosti zákona, kterou podala dne 20. 3. 2017, na kterou jí nejprve žalovaná dopisem odpověděla, že to není v její kompetenci, ale v kompetenci ministra práce a sociálních věcí. Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) však žalobkyni následně sdělilo dopisem ze dne 30. 5. 2017, že ministryně není oprávněná rozhodovat o odstranění tvrdosti zákona.
15. Závěrem žalobkyně podotkla, že toto zásadní zvýšení příplatku k důchodu mělo být automatické, neboť oprávněné osoby jsou již vyššího věku.

III. Vyjádření žalované a replika žalobkyně

16. Žalovaná poukázala ve svém vyjádření na relevantní právní úpravu obsaženou v napadeném rozhodnutí a uvedla, že žalovaná v případě neexistence písemné žádosti nemá možnost o zvýšení příplatku rozhodnout. Samotný příplatek sice není součástí důchodu, ale vyplácí se společně s důchodem stejným způsobem a ve stejných termínech jako důchod.
17. Dále poukázala na ustanovení § 3 odst. 5 písm. b) zákona č. 357/2005 Sb., podle něhož se subsidiárně použije zákona o důchodovém pojištění v rozsahu ustanovení

- týkajících se vzniku a zániku nároku na důchod nebo jeho výplatu, odepření nároku nebo výplaty, zjištění vad v určení výše a změn rozhodných skutečností. Vzhledem k tomu, že zákon č. 357/2005 Sb. neobsahuje vlastní úpravu zániku nároku na příplatek, bylo třeba postupovat v souladu s ustanovením § 56 odst. 1 písm. b) ZDP.
18. Stran námitek týkajících se postupu při vyřizování žádosti o odstranění tvrdosti žalovaná připustila, že žalobkyni mylně informovala o tom, že příslušným orgánem k rozhodování o odstranění tvrdosti je Ministerstvo práce a sociálních věcí, resp. ministryně, ačkoliv k tomuto postupu podle uvedeného zákona č. 357/2005 Sb. není kompetentní ani ministryně, ani žalovaná. Na rozhodování o odstranění tvrdosti se nevztahují obecné předpisy o správním řízení. Prvostupňové i napadené rozhodnutí však bylo vydáno v zákonných lhůtách (§ 85a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů).
  19. Žalovaná vyjádřila souhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.
  20. V replice k vyjádření žalované žalobkyně uvedla, že se nemůže smířit s postupem žalované, neboť v jiných případech oprávněné osoby (pojištěnce) o možnostech přepočtení důchodu či v případě dávek pro zdravotně postižené Úřad práce ČR informuje o automatickém zvýšení těchto dávek.
  21. Žalobkyně souhlasila rovněž s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.

IV. Posouzení věci krajským soudem

22. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě dle ust. § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) osobou k tomu oprávněnou dle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. a jde o žalobu přípustnou ve smyslu ust. § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.
23. O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem výslovně souhlasili, příp. v zákonem stanovené lhůtě neprojeví svůj nesouhlas s tímto postupem. Krajský soud navíc neshledal nařízení jednání v dané věci potřebným.
24. Krajský soud na základě včasné podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Krajský soud shledal, že žaloba **není důvodná**.
25. Ze **správního spisu** žalované krajský soud zjistil následující skutečnosti. Žalobkyně podala žádost dne 30. 11. 2005 prostřednictvím OSSZ v Děčíně o přiznání příplatku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., a to z důvodu, že její otec F. R. (nar. dne ....., zemřel dne ...) byl účastníkem odboje, neboť byl vězněn od ... do ... a ve věznění také zemřel. To bylo doloženo osvědčením Ministerstva obrany ČR ze dne 12. 2. 1997 vydaným její sestře M. Ž. (v této věci obecná zmocněnkyně žalobkyně).

26. Rozhodnutím žalované ze dne 17. 5. 2006, č.j. 385 414 067 bylo rozhodnuto o tom, že podle § 2 odst. 4 se žalobkyni od splátky důchodu splatné v říjnu 2005 přiznává příplatek ke starobnímu důchodu ve výši 200 Kč měsíčně s tím, že od splátky důchodu za leden 2006 se tento příplatek zvyšuje na 210 Kč měsíčně.
27. Dále žalobkyně podala žádost o zvýšení příplatku k důchodu podle zákona č. 108/2009 Sb., a to dne 9. 1. 2017 cestou OSSZ Brno-venkov, a to z důvodu, že její otec při odbojové činnosti zemřel.
28. O této žádosti bylo rozhodnuto prvostupňovým rozhodnutím ze dne 3. 3. 2017, jímž bylo rozhodnuto o zvýšení příplatku podle § 6 bodu 1 zákona č. 108/2009 Sb. a § 2 odst. 5 písm. b) zákona o 2400 Kč na celkových 2650 Kč měsíčně. Doplatek příplatku náleží podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) ZDP od 9. 1. 2012. V odůvodnění se k tomu uvádí, že zvýšení příplatku k důchodu o částku 2400 Kč náleží od splátky důchodu splatné v červenci 2009. K datu 9. 1. 2017 požádala žalobkyně o zvýšení dosud vypláceného příplatku, neboť její otec při odbojové činnosti dne ... zemřel.
29. Žalobkyni bylo na základě prvostupňového rozhodnutí přiznáno kromě pravidelného měsíčního zvýšení příplatku též 162060 Kč jako doplatek k důchodu.
30. Právní úprava poskytování příplatku k důchodu je obsažena v zákoně č. 357/2005 Sb. Ocenění účastníků odboje za I. a II. světové války se podle § 1 odst. 3 tohoto zákona vztahuje i na občany České republiky, a) jejichž rodič splňoval podmínky uvedené v § 1 odst. 1 nebo 2 zákona č. 255/1946 Sb., a bylo vydáno podle § 8 tohoto zákona osvědčení, jestliže tento rodič padl, byl popraven nebo zemřel ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním táboře nebo internačním táboře anebo byl násilně usmrčen v souvislosti se zatýkáním, jestliže občan ke dni úmrtí rodiče nedosáhl věku 18 let, b) a pobírají důchod z českého důchodového pojištění.
31. Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 357/2005 Sb. ve znění účinném k datu přiznání příplatku (1. 10. 2005) platilo, že příplatek k důchodu sirotka se stanoví dvěma pětinaми částky uvedené v odstavci 2, nejméně však částkou 200 Kč měsíčně.
32. Podle ustanovení § 2 odst. 5 ve znění účinném po novele provedené zákonem č. 108/2009 Sb. (§ 5 bod 1 této novely) činí *výše příplatku k důchodu po osobách, které padly, byly popraveny nebo zemřely ve vyšetřovací vazbě, vězení, koncentračním táboře nebo internačním táboře anebo byly násilně usmrčeny v souvislosti se zatýkáním, činí součet částky odvozené od délky odbojové činnosti zemřelé osoby a částky a) 3 000 Kč, jde-li o vdovu nebo vdovce, nebo b) 2 400 Kč, jde-li o sirotka, pokud sirotek ke dni úmrtí rodiče nedosáhl věku 18 let.*
33. Podle přechodných ustanovení § 6 bodu 1 zákona č. 108/2009 Sb. platí, že *„Příplatek k důchodu se zvyšuje podle § 2 odst. 5 zákona č. 357/2005 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, na základě písemné žádosti od splátky důchodu, k němuž tento příplatek náleží, splatné v kalendářním měsíci, v němž tento zákon nabývá účinnosti.“*
34. Ustanovení § 3 zákona č. 357/2005 Sb. upravuje obecné otázky řízení a vztah k ostatním předpisům práva sociálního zabezpečení. Podle ustanovení § 3 toho zákona ve znění účinném k datu podání žádosti žalobkyně (9. 1. 2017) platí, že *„O nároku na výplatu příplatku a o jeho výši rozhoduje na základě písemné žádosti orgán*

sociálního zabezpečení příslušný k výplatě důchodu. Žádost se podává u orgánu sociálního zabezpečení uvedeného ve větě první; jde-li však o poživatele důchodu vypláceného Českou správou sociálního zabezpečení, lze žádost podat nebo sepsat u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa pobytu žadatele.

35. Podle ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. 357/2005 Sb. platí, že orgány sociálního zabezpečení uvedené v odstavci 1 poskytují osobám uvedeným v § 1 potřebnou pomoc při uplatňování jejich nároků.
36. Podle ustanovení § 3 odst. 5 zákona č. 357/2005 Sb. platí, že není-li v této hlavě stanoveno jinak, vztahují se na rozhodování o příplatku a jeho výplatu obdobně ustanovení a) zvláštního právního předpisu upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení³⁾, týkající se vydávání rozhodnutí o dávkách důchodového pojištění, soudního přezkumu rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění, doručování písemností, řízení ve věcech důchodového pojištění, včetně odvolacího řízení a lhůty pro výplatu dávek a b) zvláštního právního předpisu upravujícího důchodové pojištění⁴⁾, týkající se vzniku a zániku nároku na důchod nebo jeho výplatu, odepření nároku nebo výplaty, zjištění vad v určení výše a změn rozhodných skutečností.
37. Ve smyslu uvedených poznámek pod čarou a tam odkazovaných právních předpisů, ale i systematickým výkladem je třeba jednoznačně dovodit, že těmito odkazovanými právními předpisy jsou v procesních otázkách zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a v otázkách hmotněprávních zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
38. V otázce určení data, k němuž lze zpětně přiznat nárok na zvýšení příplatku k důchodu, nelze vycházet pouze ze zákona č. 108/2009 Sb., neboť jde pouze o novelizaci zákona č. 357/2005 Sb. a dalších zákonů, a tudíž nemá samostatnou normativní existenci. Přechodná ustanovení této novely (§ 6 bod 1) pak míří pouze pro futuro a neupravují žádné zpětné působení (retroaktivitu) právní úpravy zvýšení příplatku k důchodu. Zákon č. 357/2005 Sb. pak, jak bylo výše ukázáno, samostatně neupravuje otázku prekluze práva na příplatek k důchodu, nýbrž odkazuje v otázkách jím neupravených na obecnou úpravu poskytování dávek důchodového pojištění, a to obdobně, tedy v zásadě tak, jak je tato úprava odkazovanými právními předpisy stanovena. V tomto ohledu nehraje roli, že samotný příplatek k důchodu nelze považovat za důchodovou dávku. Vyplácí se však spolu s důchodem stejným způsobem a ve stejných termínech jako důchod a na základě citovaných normativních odkazů se pro rozhodování o nároku a jeho výplatě podpůrně uplatní právní úprava rozhodování v oblasti dávek důchodového pojištění.
39. V tomto ohledu se krajský soud ztotožňuje zcela s právním názorem žalované, že bylo třeba pro otázku určení zpětného uplatnění nároku na přiznání příplatku k důchodu uplatnit právní úpravu obsaženou v ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., podle níž platí, že „Zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplácí

nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.“

40. Z toho vyplývá, že na základě platné právní úpravy nebylo možno zpětně přiznat žalobkyni nárok na doplatek příplatku k důchodu za celou dobu od účinnosti novelizované právní úpravy, tzn. od 1. 7. 2009, nýbrž pouze nejvýše pět let nazpět ode dne uplatnění žádosti o zvýšení příplatku k důchodu. Na tom nic nemění ani speciální poučovací povinnost ve smyslu § 3 odst. 4 zákona č. 357/2005 Sb., neboť z ní není možno dovodit, že by byla žalovaná povinna obesílat všechny příjemce příplatku s informací o nové právní úpravě, nýbrž toliko to, že při jakémkoliv úředním styku s oprávněnou osobou ve věcech důchodového pojištění by měla být oprávněná osoba (poživatel dávky) informována o tom, že si takovou žádost může podat.
41. Od uvedené poučovací povinnosti je třeba odlišovat mechanismus plošné valorizace (hromadného zvýšení dávek), který se uplatňuje v důchodovém pojištění (§ 67 odst. 16 ve spojení s 107 odst. 1 písm. d) ZDP), jakož i reflexe těchto odlišností u hromadného zvyšování důchodových dávek (§ 86 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.), které se neděje na rozdíl od mechanismu zvýšení nároku na příplatek k důchodu na základě dispoziční zásady (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2013, čj. 4 Ads 108/2012-31, přístupný na www.nssoud.cz), nýbrž automaticky ex officio.
42. Pokud se týká námitek týkajících se postupu žalované a Ministerstva práce a sociálních věcí při vyřizování žádosti žalobkyně o odstranění tvrdosti, to není krajský soud v předmětném řízení oprávněn přezkoumávat, neboť řízení o odstranění tvrdosti je zvláštním správním řízením probíhajícím odděleně od řízení o nároku na dávku a změně její výše, v rámci něhož bylo vydáno napadené rozhodnutí.

V. Závěr a náhrada nákladů řízení

43. Krajský soud dospěl k závěru, že námitky vznesené žalobkyní proti napadenému rozhodnutí nejsou důvodné, neboť žalovaná postupovala při rozhodování o zpětném zvýšení nároku na příplatek k důchodu žalobkyně podle platné a účinné právní úpravy.
44. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl, jak je ve výroku I. uvedeno.
45. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok II. tohoto rozsudku).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. října 2018

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.